

Valanalys av Europaparlamentsvalet 2024

Om valanalysen

Uppdraget

Partistyrelsen beslutade slutet av maj 2024 att genomföra en valanalys av Europaparlamentsvalet 2024.

Enligt uppdraget ska valanalysen innehålla en analys av valresultatet med huvudsakligt fokus på Miljöpartiets resultat. Valanalysen ska även analysera rörelser och förändringar i olika väljargrupper och flöden mellan partierna, och svara på frågor kring Miljöpartiets och övriga partiers styrkor och svagheter i olika väljargrupper. Analysen ska även redogöra för valrörelsen, vilka frågor och vilka faktorer som påverkade Miljöpartiets resultat samt hur det relaterade till partiets kommunikativa prioriteringar i valrörelsen. Utifrån analysen ska slutsatser dras och rekommendationer ges för framtiden.

Valanalysen beslutades av Miljöpartiets partistyrelse 2024-09-28.

Källor

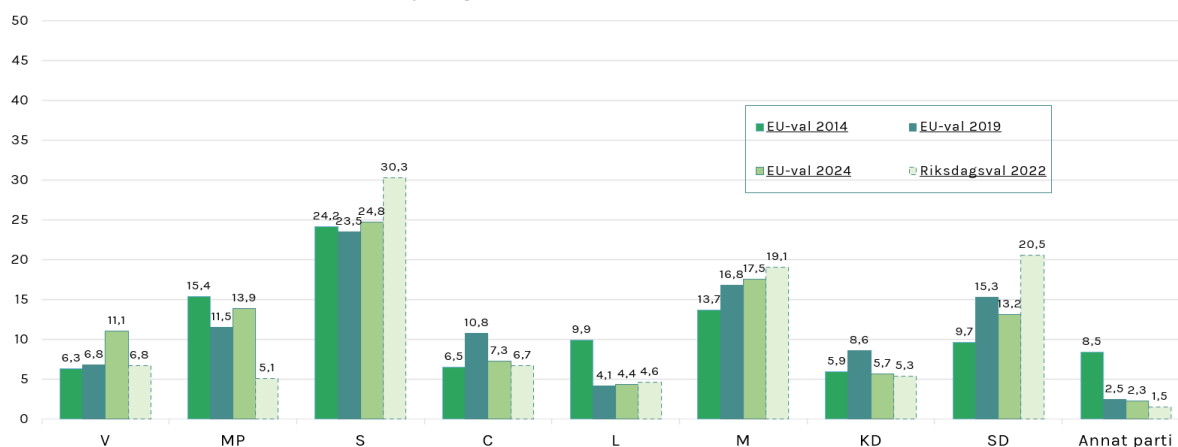
De faktaunderlag som ligger till grund för eftervalsanalysen är data från Valmyndigheten, Statistiska Centralbyrån (SCB), SVT:S Vallokalsundersökning (VALU), publika opinionsundersökningar under valrörelsen från bland annat Novus, Indikator/Sveriges Radio och Eurobarometern. Vetenskapliga publikationer om väljarbeteende från Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet har också använts i arbetet. Miljöpartiet har genomfört två egna opinionsmätningar med opinionsinstitutet Indikator, en under tidig vår och en eftervalsundersökning efter att valet var genomfört. Utöver det har det även genomförts samtal med forskare från Valforskningsprogrammet vid statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet.

Miljöpartiets valresultat

Valdeltagandet i årets Europaparlamentsval var 53,4%, en liten minskning jämfört med valdeltagandet 2019 på 55,3%. Andelen som personkryssade någon kandidat ökade från 39,4 procent 2019 till 45,6% 2024.

Miljöpartiet lyckades få ett bättre valresultat än i valet till Europaparlamentet 2019 och var ett av få partier som ökade jämfört med förra EP-valet. Jämfört med resultatet i riksdagsvalet 2022 är Miljöpartiet det parti som har störst procentuell ökning. Partiet fick i årets val 581 322 röster vilket är fler än i riksdagsvalet 2022 då partiet fick 329 242 röster. Generellt har små partier lättare att mobilisera väljare till EP-val än till riksdagsvalet och Miljöpartiets resultat för valet 2024 är ett tydligt exempel på det. Miljöpartiet har historiskt presterat bättre i samtliga EP-val än i val till riksdagen.

Både Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna presterade sämre i valet till Europaparlamentet 2024 än vad de gjorde i riksdagsvalet 2022, även om skillnaderna för Moderaterna var relativt små. Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna gjorde alla svaga valresultat och vid sidan av Miljöpartiet var det Vänsterpartiet som var valets tydliga vinnare.

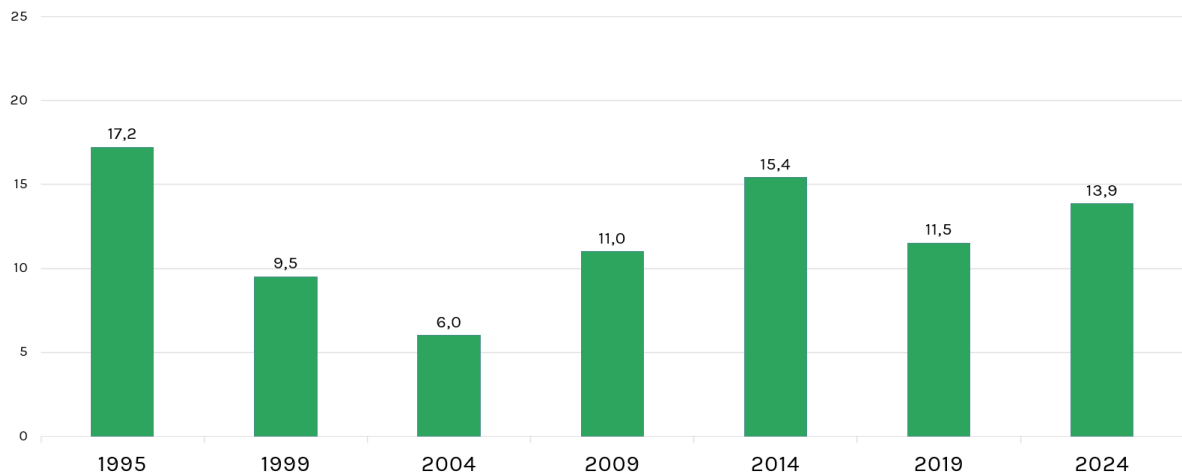

Källa: Valmyndigheten

Resultatet i Europaparlamentsvalet

Valresultatet på 13,85% i Europaparlamentsvalet 2024 innebar att Miljöpartiet ökade med 2,3 procentenheter och behöll partiets tre mandat i Europaparlamentet. Sett till tidigare EP-val har Miljöpartiet ökat och tappat om vart annat i de fyra senaste valen. Valresultatet på 13,85% är det tredje högsta resultatet i partiets historia. Endast i det första EP-valet år 1995 och i valet år 2014 har Miljöpartiet nått ett högre resultat.

SVT:s vallokalsundersökning (VALU) visade att det var betydligt fler som lade sin röst på Miljöpartiet i EP-valet än som uppgav att de skulle rösta på Miljöpartiet om det vore riksdagsval. Att Miljöpartiet har en nettomobilisering av väljare är en trend som håller i sig över tid, så även detta val. Mobiliseringen för Miljöpartiet sker nästan uteslutande från de övriga oppositionspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Källa: Valmyndigheten

Väljarflöden i Europaparlamentsvalet

Trenden att väljare väljer olika partier i nationella val och val till Europaparlamentet finns i hela Europa och har funnits sedan det första valet till Europaparlamentet 1979.

Regeringsbärande och stora partier missgynnas medan mindre och nyare partier historiskt sett har gjort bra val. Supervalåret 2014 är ett mycket konkret exempel där det bara skilde drygt 100 dagar mellan de båda valen och Miljöpartiet, Liberalerna (dåvarande Folkpartiet) och Feministiskt Initiativ gjorde betydligt bättre resultat i valet till Europaparlamentet än till riksdagen. Valet 2024 är intressant då Sverigedemokraternas tillbakagång bryter med deras trend att öka i varje val de ställer upp i - samtidigt som det följer den historiska trenden att stora partier gör sämre val till Europaparlamentet. Dessutom var Sverigedemokraterna för första gången i ett val i regeringsställning, vilket kan ha försvårat deras mobilisering av väljare.

Miljöpartiet är tillsammans med Sverigedemokraterna de två partierna med högst andel väljare som mobiliserats till EP-valet. I Sverigedemokraternas fall är deras svaga valresultat alltså inte en effekt av att partiet tappade väljare till andra partier utan att deras väljare i mindre utsträckning gick och röstade i valet.

		Partival i EUP-valet 2024										Summa procent
		V	S	MP	C	L	KD	M	SD	FL	Övr	
Parti om riksdagsval idag	V	74	6	17	1	0	0	0	0	0	1	~100
	S	8	67	14	4	1	1	2	3	0	0	~100
	MP	5	4	85	2	1	0	1	0	0	1	~100
	C	3	7	12	66	5	1	5	1	0	0	~100
	L	1	7	5	8	61	3	14	0	1	1	~100
	KD	0	3	1	2	2	74	9	6	1	1	~100
	M	0	3	2	4	4	9	74	3	1	0	~100
	SD	1	3	1	0	0	4	5	84	1	1	~100
	Övr	6	5	7	3	2	3	6	10	5	54	~100

Källa: Vallokalsundersökningen (SVT/VALU) 2024

Jämfört med valet 2019 är nettoflödet för Miljöpartiet i princip oförändrat. Enligt opinionsinstitutet Indicators eftervalsanalys uppger ungefär varannan väljare som röstade på Miljöpartiet i detta val att de skulle rösta på Miljöpartiet om det vore riksdagsval idag. Vid årets val var väljarflödet från Socialdemokratiska väljare större än 2019 samtidigt som det var något lägre från Vänsterpartiet. En stor förklaring till det är Vänsterpartiets framgångar i detta val och att de gjorde sitt högsta valresultat i ett Europaparlamentsval sedan 2004.

Det är självfallet positivt att ha en nettomobilisering av väljare i val men utmaningen finns i att få dessa väljare att också välja Miljöpartiet vid nästa riksdagsval. Skillnaden på 6,9 procentenheter enligt VALU den i särklass största positiva skillnaden medan Socialdemokraterna har snarlik fast i motsatt riktning.

Parti	Val av parti i EUP-valet	Val av parti om riksdagsval idag	Skillnad
V	11,0	10,2	+0,8
S	24,8	32,9	-8,1
MP	13,8	6,9	+6,9
C	7,3	6,5	+0,8
L	4,4	3,9	+0,5
KD	5,7	3,7	+2,0
M	17,7	20,4	-2,7
SD	13,2	13,4	-0,2
FL	0,5		
Övr	1,5	2,0	-0,5
Summa procent	~100	~100	

Källa: Vallokalsundersökningen (SVT/VALU) 2024

Miljöpartiet har historiskt lättroliga väljare som måste vinnas vid varje val och andelen lojala anhängare av partiet är lågt. Miljöpartiet har jämfört med andra partier en större andel väljare som inte nödvändigtvis behöver ha samma åsikt när de röstar i Europaparlamentsval och i riksdagsval. Enligt Indikators eftervalsanalys är det Miljöpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet som har mest "otrogna" väljare medan Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna har de mest trogna väljarna.

Vänster-höger

På frågan om var man placerar sig på den ideologiska vänster-högerskalan svarar 43% "något till vänster" eller "klart till vänster" och 38% svarar "något till höger" eller "klart till höger". 19% placerar sig varken till vänster eller höger. Jämfört med 2019 är det en högre andel som står till vänster och en lägre som säger sig stå till höger vid årets val. Av Miljöpartiets väljare säger sig 32% stå "klart till vänster", 45% "något till vänster", 16% "varken vänster eller höger", 6% "något till höger" och 0% "klart till höger". Sedan 2019 har något fler rört sig till att uppfatta sig som mer vänster men det är inga stora förflyttningar.

Demografi och geografi

Jämfört med Europaparlamentsvalet 2019 så har Miljöpartiet enligt VALU ökat stöd i nästan alla väljargrupper - förutom i åldersgruppen 18-21. I den gruppen ökar istället Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna kraftigt. Centerpartiet tappar i alla väljargrupper men mest bland förstagångsväljare där partiet backar från 17% i valet 2019 till 7% 2024. Även om det inte ökat jämfört med valet 2019 har Miljöpartiet fortsatt ett högt stöd hos förstagångsväljare (19%) och är på delad andraplats bland 18-21 åringar tillsammans med Socialdemokraterna. Endast Moderaterna (21%) är större i gruppen förstagångsväljare. Att både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ökar bland unga är sannolikt en anledning till att Miljöpartiet inte stärkt sin position ytterligare bland förstagångsväljare.

Ökningen hos gruppen kvinnor jämfört med 2019 är fyra procentenheter och i valet 2024 var Miljöpartiet det näst största partiet bland kvinnor. Endast Socialdemokraterna har fler kvinnliga väljare. Stödet hos män är i princip oförändrat och ökar med en procentenhet. Miljöpartiet och Sverigedemokraterna är de två partierna med störst könsgap, där stödet är nästan exakt omvänt.

	Parti i EUP-valet 2024										Summa procent
	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	FL	Övr	
Kvinna	12	26	19	7	4	5	16	9	0	1	~100
Man	10	23	9	7	5	6	20	18	1	2	~100
18 - 21	10	19	19	7	4	4	21	15	0	1	~100
22 - 30	15	19	18	8	4	4	18	10	1	3	~100
31 - 50	14	22	17	9	4	5	14	12	1	2	~100
51 - 64	7	25	12	8	5	7	19	16	0	1	~100
65 +	9	30	10	4	5	7	20	13	0	0	~100

Källa: Vallokalsundersökningen (SVT/VALU) 2024

Stödet i den äldsta åldersgruppen ökar något och vid sidan av Vänsterpartiet är Miljöpartiet det enda partiet som ökar sitt stöd i den gruppen.

Enligt VALU ökar även Miljöpartiet sitt stöd hos både gruppen arbetare och hos tjänstemän. Däremot är styrkeförhållandet detsamma som 2019, med ett högre stöd hos tjänstemän än hos arbetare. I gruppen tjänstemän är Miljöpartiet det tredje mest populära partiet efter Socialdemokraterna och Moderaterna.

Geografiskt sett fick Miljöpartiet störst andel röster i traditionella starka län så som Stockholm (inklusive Stockholm stad där Miljöpartiet blev det allra största partiet) och Uppsala län. Förutom Stockholm och Uppsala nåddes ett högre valresultat än snittet för Sverige i Gotlands län, Jämtlands län och i Västra Götalands län. Störst ökning skedde i Jämtlands län och Gotlands län. Att stödet för Miljöpartiet ökade i samtliga län är ett styrkebesked. Riksdagsvalet 2022 var en framgång för Miljöpartiet i Jämtlands län och partiet ser ut att ha en fortsatt stark ställning där. De län med lägst valresultat är Blekinge län och Norrbottens län vilket är traditionellt svaga fästen för Miljöpartiet.

Län	2024	Ökning
Uppsala län	17,33	2,6
Stockholms län	17,15	2,47
Gotlands län	16,77	3,57
Jämtlands län	14,78	4,05
Västra Götalands län	14,06	2,05
Sverige	13,85	2,33
Skåne län	13,31	2,81
Östergötlands län	13,27	2,17
Västerbottens län	12,8	1,95
Örebro län	12,68	1,84
Södermanlands län	12,41	2,39
Värmlands län	11,51	2,25
Hallands län	11,34	1,68
Dalarnas län	11,32	2,55
Gävleborgs län	10,88	2,13
Jönköpings län	10,74	1,15
Kronobergs län	10,69	1,42
Kalmar län	10,55	2,05
Västernorrlands län	10,51	2,26
Västmanlands län	10,09	1,41
Blekinge län	9,87	2,15
Norrbottnens län	9,74	1,74

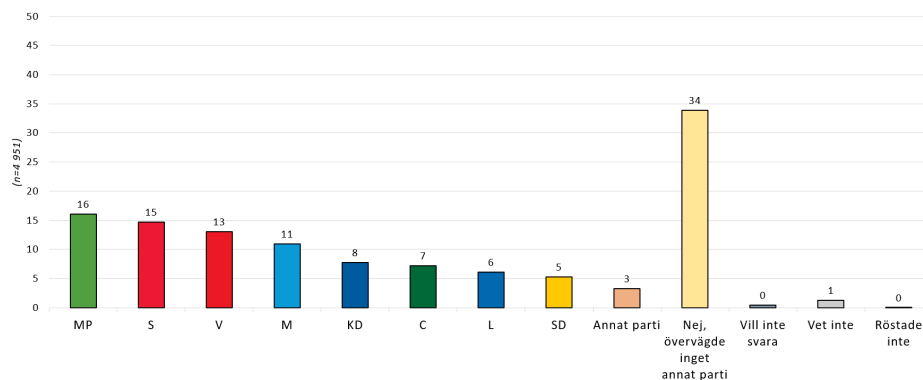
Källa: Valmyndigheten

På Miljöpartiets lista över kandidater till Europaparlamentet fanns alla län representerade och vid sidan av partiets topptrio prioriterades samtliga kandidater jämlikt i partiets valarbete. Att varje distrikt hade en kandidat på listan och att hela partiets lista fick samma utbildning och stöd kan ha varit en bidragande faktor till att Miljöpartiet ökade sitt stöd i samtliga län, en teori som också stöds av det faktum att samtliga av partiets kandidater fick personkruss.

Miljöpartiets potential

Trots att Miljöpartiet ökade i valet till Europaparlamentet och nådde ett resultat som överträffade många förväntningar visar eftervalsdata från Indikator att det fanns potential att nå ännu högre. Trots partiets stora nettomobilisering från övriga oppositionspartier var Miljöpartiet, utöver de som valde att lägga sin röst på Miljöpartiet, det parti som flest övervägde att lägga sin röst på.

Inför årets val till Europaparlamentet, var det något eller några ytterligare partier du övervägde att rösta på?*

Källa: Indikator, 2024

Tabellen ovan visar att 16 procent övervägde att rösta på Miljöpartiet, 15 procent på Socialdemokraterna och 13 procent på Vänsterpartiet.

Särskilt hos kvinnor och bland förstagångsväljare var potentialen för Miljöpartiet stor. Bryter man ner siffrorna per parti så var Miljöpartiet det parti som väljare hos både Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet övervägde att rösta på. Särskilt intressant att notera är att av de väljare som röstade på Centerpartiet var det fler än var tredje som övervägde att rösta på Miljöpartiet. Av regeringspartiernas väljare var det en mycket låg andel som övervägde Miljöpartiet och där särskiljer sig Liberalernas väljare med att ha en något större andel som övervägde Miljöpartiet jämfört med Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Hos de partierna är andelen som övervägde Miljöpartiet knappt mätbara och detsamma gäller överväganden för de andra oppositionspartierna. Blockpolitiken syns tydligt i eftervalsdatan - med undantag för just Liberalernas väljare.

Av de som röstade på Miljöpartiet var det framförallt Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som också fanns i övervägandet. Andelen av Miljöpartiets väljare som övervägde Centerpartiet är betydligt lägre än andelen centerpartister som övervägde Miljöpartiet.

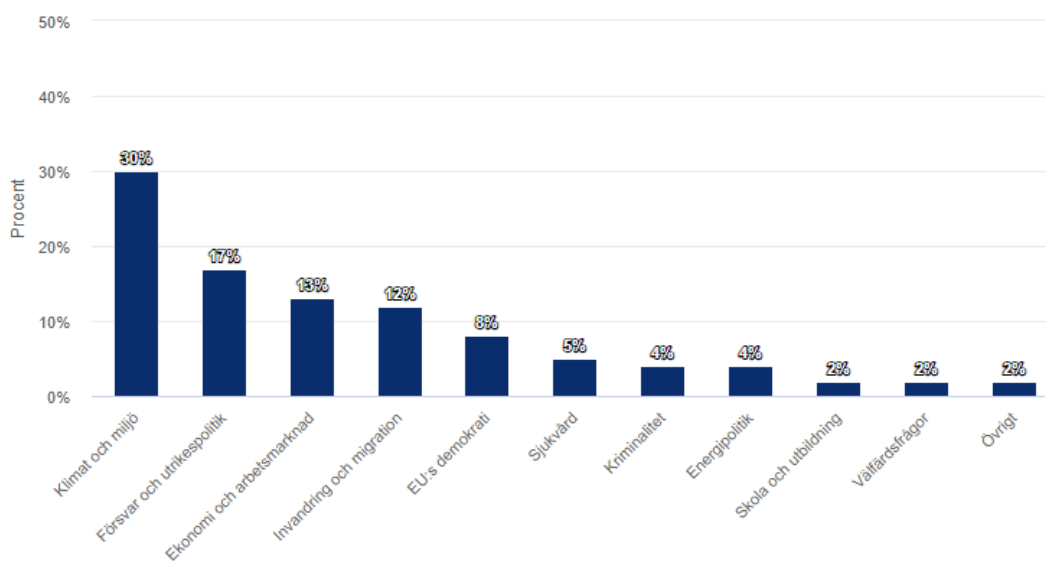
Varför gjorde Miljöpartiet ett bra valresultat?

Den politiska sakfrågeagendan

Vilka frågor som är viktiga för väljare har stor betydelse för utgången i ett val. Åsiktsröstning har dock sin grund i att väljarna har kunskap om vad de olika partierna står för. Partier behöver använda sin synlighet för att profilera sig och nå ut med sina viktiga frågor för att kunna vinna väljarna, som över tid blir allt mer åsiktsröstande. Miljöpartiet har enligt flera mätningar i olika valrörelser varit det parti som mest tydligt har en prioriterad sakfråga; miljö- och klimat.

Klimat- och miljö var i topp i samtliga mätningar som publicerades inför valet. Enligt en mätning från april genomförd av Europaparlamentets Eurobarometer toppade klimatfrågan som viktig i valet svenska väljare. En liknande mätning från opinionsinstitutet Novus visade i april 2024 att klimat var den näst viktigaste frågan efter invandring/integration för väljarna. Nästan varannan hade angett klimatfrågan som den viktigaste frågan i valet. I maj publicerade Ekot en opinionsundersökning från Indikator som tydligt visade att klimat var väljarnas viktigaste fråga.

Vilken fråga är viktigast för dig i EU-valet?

Källa: Indikator/Sveriges Radio (Ekot)

I undersökningen Indikator genomförde på uppdrag av Sveriges Radio/Ekot fick respondenterna ange den viktigaste frågan istället för att ange flera viktiga frågor. Att endast få välja en fråga som viktigast gör att klimatfrågan ökar i viktighet, så även i detta fall. I en egen beställd opinionsundersökning från Indikator framkom det att det var just klimat- och miljöfrågan som i störst utsträckning skulle kunna få tveksamma väljare att lägga sin röst på Miljöpartiet.

Frågan om Gaza och Hamas/Israel-konflikten har varit närvarande i den inrikespolitiska debatten sedan hösten 2023. Även om den inte tydligt syns som en enskilt viktig fråga i

valrörelsen så har frågan engagerat många, inte minst de yngre åldersgrupperna och på sociala medier. Frågan är också starkt polariserad på vänster-högskalan i svensk politik vilket också bidrar till att frågan blir aktuell även i den inrikespolitiska kontexten.

Att klimat- och miljöfrågor är viktiga i val till Europaparlamentet är inte något nytt, utan snarare en regel. Dels anser många att klimat och miljö är gränsöverskridande frågor som bäst löses globalt och genom samarbete men även det faktum att man i ett EU-val inte i lika stor utsträckning tar hänsyn till nationella frågor som annars ofta dominerar agendan. Det finns heller ingen aspekt av regeringsfrågan och taktikröster - däremot finns fortfarande stödröster för att klara fyraprocentsspärren med som påverkande faktor till Europaparlamentet. Det är också fullt möjligt att en anledning till klimatfrågans vikt i valet är det faktum att Tidöpartierna drivit en klimatpolitik som väljarna inte står bakom. Det kan i sig ha varit en mobiliserande faktor för röster på oppositionspartierna och bland de partierna drar Miljöpartiet det längsta strået på grund av partiets höga förtroende i just den frågan.

Historiskt har Miljöpartiet alltid vunnit väljare på sakfrågor, snarare än ideologi eller företrädare, så även detta val. Enligt VALU anger 64% av partiets väljare i årets val att partiernas politik i EU-frågor hade mycket stor betydelse för val av parti. Det är mer dubbelt så högt som för betydelsen av partiernas insatser i svensk politik (30%). Miljöpartiet är det parti som har absolut högst andel väljare där sakfrågor har en stor betydelse, något som också bekräftas i partiets egna eftervalsundersökning från Indikator.

Andel som anger mycket stor betydelse för vart och ett av skälen

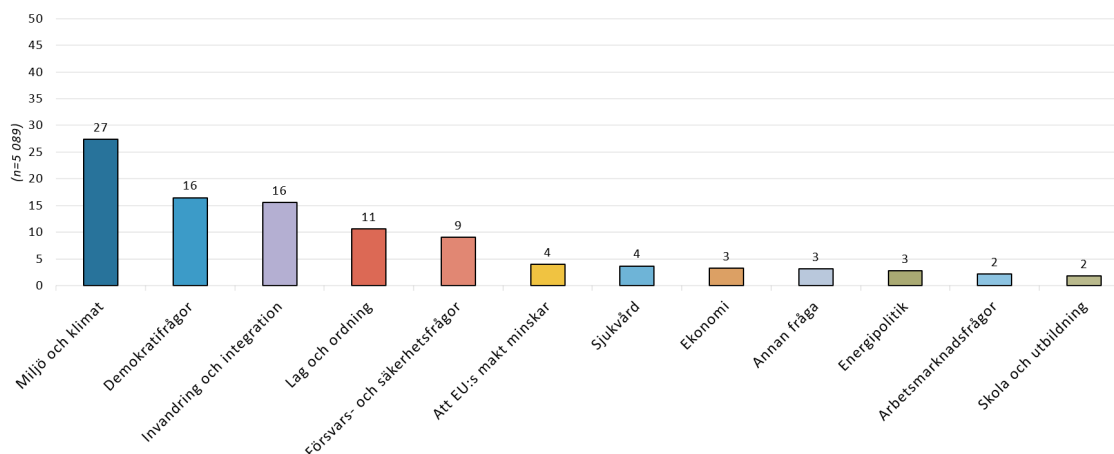
	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	FL	Övr	Samtliga
Partiernas politik i EU-frågor	50	38	64	47	50	45	47	54	50	56	48
Partiernas insatser i svensk politik	46	41	30	23	19	30	42	59	41	33	40
Kandidaterna på valsedeln	38	12	22	15	16	39	13	17	47	15	19
Gammal vana/lojalitet med mitt parti	17	18	5	5	8	8	13	15	12	3	13

Källa: Vallokalsundersökningen (SVT/VALU) 2024

Vilka sakfrågor blev då viktigast för väljarna i valet? Enligt VALU var "Freden i Europa" och "Demokratin i EU" på topp, följt av "Klimatet". VALU separerar på "Klimatet" och "Miljö" och "Miljö" hamnar på plats fem. Värt att påpeka att såväl "Freden i Europa" och "Demokratin i EU" är relativt breda frågor som oftast inte innebär konkret sakinnehåll för väljarna att ta ställning till.

I Indikatorns eftervalsundersökning om vilken fråga som var viktigast vid val av parti var det endast tillåtet att välja en fråga. Här är miljö och klimat tydligt i topp på väljarnas agenda, följt av demokratifrågan och invandring och integration.

Vilken fråga var viktigast för ditt val av parti i valet till Europaparlamentet?

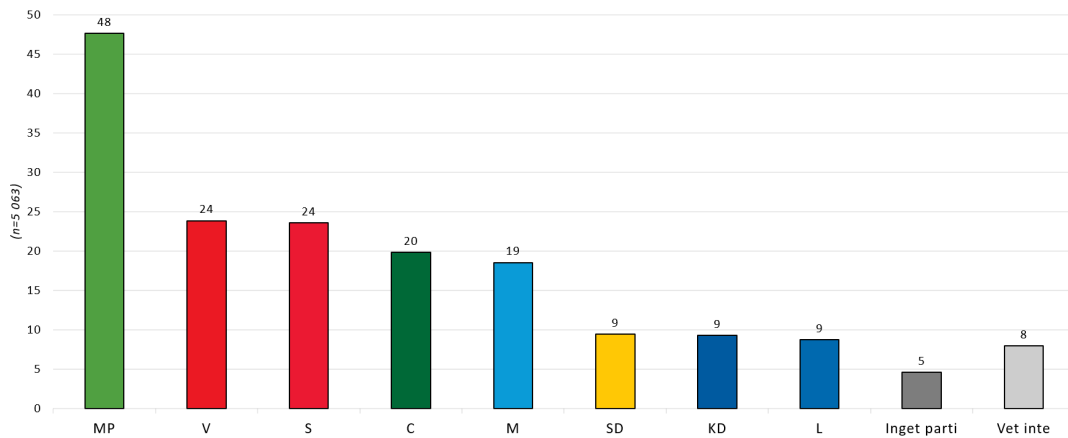
Källa: Indikator, 2024

Miljö- och klimatfrågan var ännu viktigare för kvinnor än för män och viktigare för förstagångsväljarna (18-21) än för övriga åldersgrupper. Sett till partival var miljö- och klimat viktigast för Miljöpartiets, Vänsterpartiets och Centerpartiets väljare, där Miljöpartiets väljare skiljer ut sig med att frågan var extremt dominant. 94% anger frågan som den viktigaste. För Socialdemokraternas väljare var demokratifrågor den viktigaste frågan medan miljö- och klimat hamnade på andra plats.

För att vinna väljare är en avgörande faktor att ha förtroende i de sakfrågor som är viktiga för väljare, så kallat *sakfrågeägarskap*. Partier vinner helt enkelt på att frågor där man har störst förtroende är viktiga för väljarna eftersom ett parti som "äger" (dvs. uppfattas vara bäst på) en fråga som hamnar högt på den politiska dagordningen väger tungt in i väljarnas beslut. Sakfrågeägarskap ligger alltså till grund för möjligheten att vinna många väljare under en valrörelse.

Miljöpartiet har enligt väljarna haft bäst politik inom miljö- och klimat under lång tid och avståndet till näst bästa parti har varit stort. Indikators eftervalsundersökning visar tydligt att Miljöpartiet är det parti som flest väljare anser ha bäst miljö- och klimatpolitik.

Vilket eller vilka partier tycker du har en bra EU-politik på följande områden?* Miljö och klimat

Källa: Indikator, 2024

Nästan varannan väljare tycker att Miljöpartiet har en bra EU-politik inom miljö och klimat, det är dubbelt så många än de som anser att Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna har bäst politik. Även bland Socialdemokraternas väljare anser flest att Miljöpartiet har bra EU-politik inom miljö och klimat, vilket är ett styrkebesked. Bland regeringspartierna kan det noteras att drygt en tredjedel av Liberalernas väljare tycker att Miljöpartiet har en bra EU-politik inom miljö- och klimat. Stödet hos övriga regeringspartier är mycket svagt.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att den politiska dagordningen gynnade Miljöpartiet och övriga oppositionen i årets val, något som också syntes på valresultatet.

Populär toppkandidat

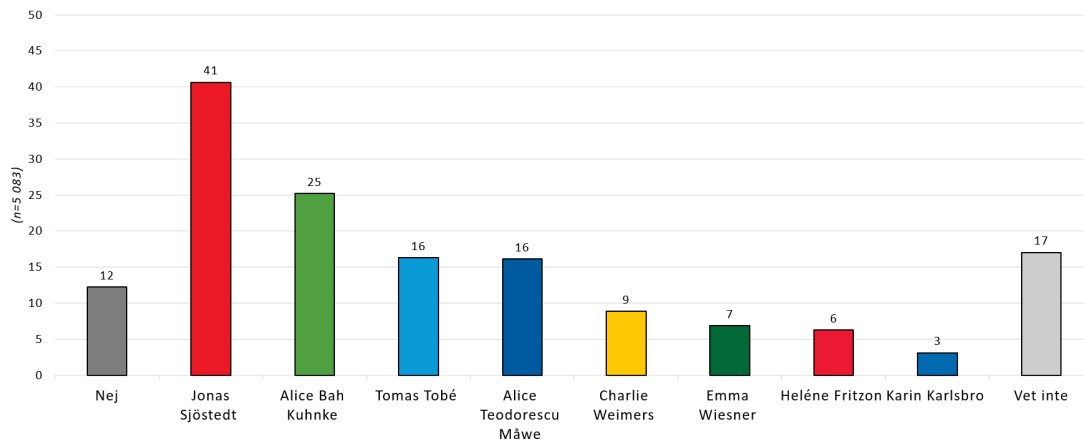
Miljöpartiet ställde upp med tre välkända toppkandidater i valet till Europaparlamentet. Listans etta (Alice Bah Kuhnke) och tvåa (Pär Holmgren) hade båda en mandatperiod i parlamentet bakom sig. Trean på listan (Isabella Lövin) är partiets tidigare språkrör samt före detta miljö- och klimatminister. Utöver det har även hon en gedigen bakgrund som framgångsrik europaparlamentariker, främst inom havs- och fiskefrågor.

Partiets toppkandidat Alice Bah Kuhnke var en av de kandidater som både var mest känd hos väljarna men också den kandidat, tillsammans med Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt, som flest hade förtroende för. Flera mätningar från olika institut visade liknande resultat och det var tydligt att Bah Kuhnke hade ett stort förtroende hos en bred grupp väljare. Partiets egna mätningar visade att hon uppfattades som tydlig, kunnig och engagerad och att förtroendet för henne hos både egna väljare och potentiella väljare var stort.

Även Holmgren och Lövin hade ett relativt stort förtroende hos potentiella väljare och förknippades i stor utsträckning med partiets prioriterade frågor samtidigt som de ansågs kunniga, erfarna och kompetenta.

I Indikators eftervalsundersökning visar att var fjärde väljare tyckte att Bah Kuhnke gjort extra bra ifrån sig under valrörelsen, endast Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt nådde ett högre resultat.

Är det någon eller några av partiernas toppkandidater som du tycker gjort extra bra ifrån sig under valrörelsen?*

Källa: Indikator, 2024

Partiets toppkandidat var enligt Indikators eftervalsundersökningen på tredje plats av viktiga skäl för val av parti och det är en styrka att Miljöpartiet hade ett så populärt förstanamn på listan. Drygt fyra av tio av partiets väljare i valet ansåg också att partiets toppkandidat var mycket viktig för att man röstade på Miljöpartiet. Endast partiets sakfrågor och partiets ideologi var viktigare skäl till röstning.

Bah Kuhnke var i större utsträckning ett mycket viktigt skäl för en röst på Miljöpartiet än vad exempelvis toppkandidaterna hos Socialdemokraterna och Centerpartiet var.

Det framgår även av data från eftervalsundersökningen att Alice Bah Kuhnke var en av de anledningar som fick tveksamma väljare att tillslut välja att lägga sin röst på Miljöpartiet.

Jämfört med valet 2019 valde fler väljare att personrösta i årets val. Alice Bah Kuhnke blev, efter Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt, kandidat i valet till Europaparlamentet med näst flest personkryss. 220 162 personer valde att kryssa för partiets förstanamn på listan. Det är en ökning jämfört med valet 2019 då 141 106 personer kryssade Bah Kuhnke, som även då var partiets förstanamn på listan. I valet 2019 fick Bah Kuhnke 29,5% av partiets kryss och i detta val är ökningen tydlig. 37,9% av partiets väljare valde att kryssa listettan.

Även partiets tvåa (Pär Holmgren) och trea på listan (Isabella Lövin) fick en stor mängd personkryss. Pär minskade i personkryss jämfört med valet 2019, från 73 120 kryss till årets 42 559 kryss. Lövin fick betydligt fler kryss jämfört med nummer tre på Miljöpartiets lista (Jakop Dalunde) 2019 och nådde 41 737 antal kryss i 2024 års val.

Miljöpartiet har alla sina tre toppkandidater med på listan över de tio mest kryssade i årets val.

Plats	Kandidat	Antal kryss
1	Jonas Sjöstedt (V)	260 093
2	Alice Bah Kuhnke (MP)	220 162
3	Tomas Tobé (M)	173 223
4	Charlie Weimers (SD)	143 315
5	Heléne Fritzon (S)	112 778
6	Alice Teodorescu Måwe (KD)	91 999
7	Emma Wiesner (C)	72 995
8	Pär Holmgren (MP)	42 559
9	Isabella Lövin (MP)	41 737
10	Karin Karlsbro (L)	28 145

Källa: Valmyndigheten

Miljöpartiet är det enda parti som har fler än en kandidat på listan över de tio mest kryssade kandidaterna. Att vi dessutom har tre av de tio mest kryssade är en stor framgång. Miljöpartiet har alla sina tre toppkandidater före Liberalernas förstanamn och det kan konstateras att det är en fördel att ha välkända och erfarna toppkandidater. Att vara välkänd är i regel en förutsättning för att kunna åtnjuta förtroende hos väljarna och samtliga av partiets tre toppkandidater är personer med mångårig politisk erfarenhet samt utöver det även tidigare karriärer som byggt en kännedom hos svenska folket över lång tid.

Miljöpartiets prioriterade frågor

Miljöpartiets tre prioriterade frågor under valrörelsen (klimat, demokrati, natur) var alla frågor som var viktiga för potentiella väljare och dessutom frågor som där Miljöpartiet har ett förtroende hos väljarna. Det är även frågor som alla har en tydlig koppling till EU-politiken och som det i valrörelsen fanns en tydlig politisk konflikt i.

Partiets läge i opposition i rikspolitiken med en regering som monterat ned både klimat- och miljöpolitiken har gjort det än tydligare för väljarna att det finns stora skillnader i svensk klimatpolitik. Att en majoritet av väljarna dessutom vill ha en klimatpolitik som minskar utsläppen och når klimatmålen och att regeringen får dåligt betyg av väljarna för just sin klimatpolitik gav Miljöpartiet ett bra utgångsläge för att lyfta dessa frågor i valrörelsen. Frågan om demokrati var dels viktig för väljarna utifrån den osäkra omvärldsläget med Rysslands invasionskrig i Ukraina men också av den anledningen att högerextrema partier är på frammarsch runt om i Europa. Det fanns en reellt hot för inskränkning i frågor som rör yttrandefrihet, mänskliga rättigheter och allas lika värde.

Genom en egen genomförd opinionsmätning från Indikator bekräftades att de prioriterade frågorna låg i linje med potentiella väljares prioriteringar inför valet, vilket också fick ligga till grund för planeringen av både den externa kommunikationen och de politiska utspelen. Samtliga av de utspel som gjordes under valrörelsen var inom de tre

prioriterade frågorna och detsamma gällde för affischer, inlägg i partiets kanaler på sociala medier och i den annonsering som gjordes.

Stabilt utgångsläge i partiet

Efter en turbulent tid i partiet med språkrörsbyten, låga opinionssiffror och stor uppmärksamhet i media om partiets inre liv så befann sig Miljöpartiet på en bättre plats än på länge när valrörelsen drog igång under våren 2024. Det stabila utgångsläget möjliggjorde att få prata politik och nå ut med både partiets politik och toppkandidater.

Att Amanda Lind valdes till partiets ena språkrör i april 2024 och att Daniel Helldén var relativt nyvald (november 2023) öppnade också upp till en chans för nystart med ett ökat intresse för partiets väg framåt. Att Lind gick in med höga förtroendesiffror och att Helldén ökade i förtroende under våren gav även det en positiv injektion i valrörelsen.

Valrörelsen var även fritt från både snedsteg och kriser vilket är en förutsättning för att kunna ha fokus på att få ut sina politiska budskap och bygga förtroende för partiets företrädare. Sammantaget var det stabila läget i partiet och känslan av nystart en viktig grund för det framgångsrika valresultatet.

Om valrörelsen

Jämfört med val till riksdag, region och kommun har val till Europaparlamentet en kortare valrörelse. Både i VALU och i partiets egen eftervalsundersökning slås det fast att störst andel väljare säger att de *“visste sedan länge hur de skulle rösta”*. Ungefär lika stor andel anger *“tidigt i valrörelsen”* och *“sista veckan i valrörelsen”*. Andelen som uppger att de bestämde sig på valdagen var 15 procent, vilket är snarlikt med valet 2019.

I de opinionsmätningar som publicerades inför valet ökade Miljöpartiet ju närmare valdagen kom. Drygt sju av tio av de väljare som la sin röst på Miljöpartiet uppger att de bestämde sig någon gång under valrörelsen, vilket är i linje med kunskap från tidigare val om att Miljöpartiets väljare är rörliga, behöver vinnas vid varje val och att andelen trogna vaneröstare är få.

Valkompasser

Betydelsen av valkompasser blir allt större för väljare i val. Och i ett val där sakfrågor var det mest avgörande för väljarna och som dessutom ökar i betydelse vid varje val är valkompasserna ett centralt inslag i valrörelsen.

Enligt Miljöpartiets egna eftervalsundersökning svarade ungefär hälften av väljarna att de gjorde en valkompass innan valet, för Miljöpartiets väljare var siffran något högre. Drygt två av tio uppger att valkompassen var mycket viktig för deras val av parti, även här är resultatet något högre för de som la sin röst på Miljöpartiet. På frågan om valkompasserna spelade roll för valet av parti svarar tre av fyra av Miljöpartiets väljare att det hade betydelse.

Hur väljarna tog del av valrörelsen

Eftervalsundersökningen från Indikator slår fast att en av fem uppger att de såg någon av utfrågningarna av toppkandidaterna och lika många svarar att de såg slutdebatten i SVT. För Miljöpartiets väljare är resultaten snarlika, något fler såg slutdebatten medan något färre uppger att de såg någon utfrågning.

Sverigedemokraterna uppfattades med stor marginal (41%) vara det mest synliga partiet i nyhetsmedier. Miljöpartiet hamnar på en delad andraplats (18%) tillsammans med Kristdemokraterna. Minst synliga i nyhetsmedier uppfattades Liberalerna och Centerpartiet. Resultatet är snarlikt när samma fråga ställs om synlighet i sociala medier. Även där är Sverigedemokraterna i topp (37%) följt av Vänsterpartiet (23%), Miljöpartiet och Socialdemokraterna (båda 22%). Bryter man ner resultatet på ålder så är det tydligt att Vänsterpartiet lyckats nå en större andel förstagångsväljare via sociala medier. Alice Bah Kuhnke har det överlägset största kontot på Instagram av samtliga toppkandidater, men trots det nådde Vänsterpartiet i större utsträckning unga väljare. Resultatet visar även att samma åldersgrupp i stor utsträckning tar del av valrörelsen via sociala medier, nästan varannan väljare i åldern 18-21 svarar att de följt valrörelsen via sociala medier så som Instagram, TikTok och Facebook vilket är dubbelt så stor andel som i övriga åldersgrupper.

Ungefär hälften av väljarna anser att valrörelsen handlat mer om skandaler än om sakpolitik och drygt fyra av tio anser att media varit saklig i sin nyhetsrapportering. Här finns skilda uppfattningar mellan de olika partiernas väljare, regeringspartierna och framförallt Sverigedemokraternas väljare upplever i större utsträckning att valrörelsen handlat mer om skandaler än om sakpolitik samt att nyhetsmedier i lägre utsträckning varit sakliga i sin nyhetsrapportering.

Sammanfattning av stora mediala händelse i valrörelsen

Mars

- Partiets toppkandidat Alice Bah Kuhnke deltar i Ekots lördagsintervju 30/3. Fokus på EU:s klimatmål, Miljöpartiets förslag om en mer rättvis reduktionsplikt samt EU:s jämställdhetsarbete och arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

April

- Miljöpartiet presenterar sitt valmanifest till Europaparlamentet på en pressträff i riksdagen 18/4 med Daniel Helldén och Alice Bah Kuhnke. Rapporteringen efteråt fokuserade främst på partiets förslag om att förbjuda fossila subventioner.

Maj

- TV4:s Kalla Fakta sänder den första av två delar av granskningen "Undercover i trollfabriken". Granskningen och efterföljande reaktioner får stort utrymme i media. Frågan fortsätter vara på agendan under hela valrörelsen.
- SVT arrangerar en livesänd debatt i Umeå med partiernas toppkandidater 15/5.
- Förtidsröstningen öppnar, 22/5.
- Bah Kuhnke deltar i TV4 Nyhetsmorgons utfrågning av toppkandidater 23/5.
- SVT:s livesända utfrågning av Alice Bah Kuhnke 27/5. Fokus i rapporteringen från utfrågningen handlade främst om klimatpolitik och att det kommer kosta för de som släpper ut mest. Mer specifikt handlade utfrågningen även om bland annat reduktionsplikten, migrationspolitik, gruvor och målkonflikter.
- Bah Kuhnke deltar i utfrågning hos P4 Extra i Sveriges Radio.
- Bah Kuhnke deltar i Morgonpasset i P3:s utfrågning av toppkandidater 30/5.

Juni

- SVT:s stora slutdebatt 7/6 avslutade traditionsenligt valrörelsen. Debattens ämnen var utrikes- och säkerhetspolitik (med fokus på Ukraina och Gaza), migration, EU:s konkurrenskraft, klimatet, tech (med fokus på skärmberoende) samt AI (med fokus på brottsbekämpning och integritet). Nyhetsrapporteringen efter slutdebatten hade ett stort fokus på delen om Gaza/Israel.
- Valdag 9/6.

Slutsatser och lärdomar

Europaparlamentsvalet 2024 blev en framgång för Miljöpartiet. Partiet ökade sitt stöd brett hos många väljargrupper och blev tredje största parti. Nedan finns några av framgångsfaktorerna sammanfattade och kompletterade med medskick för arbetet framåt med målet att nå fler väljare i kommande val, så väl riksdagsval som val till Europaparlamentet.

En genomarbetad och välgrundad utspelsplan

Utifrån partiets politiska handlingsprogram för nästa mandatperiods EU-politik togs ett valmanifest fram. I arbetet med att fastställa valmanifestet genomfördes en opinionsundersökning om väljarnas syn på politiken i EU och vilka frågor som ansågs vara extra viktiga. Partiet hade därmed god kunskap om väljarnas prioriteringar och fick bekräftelse på att valet av partiets tre prioriteringar i valrörelsen (klimat, demokrati, natur) låg i linje med de potentiella väljarnas viktigaste frågor. Beslutet om partiets tre prioriterade frågor togs dessutom tidigt i processen med arbetet inför valrörelsen vilket möjliggjorde att annat valarbetet kunde löpa på innan valmanifestet antogs.

Samtliga utspel som partiet gjorde i valrörelsen var inom de tre prioriterade frågorna, med tyngdpunkt på klimatet. Det innebar även att andra frågor prioriterades bort och att partiet utövade ett stort mått av budskapsdisciplin. Det visade sig vara framgångsrikt och vi nådde ut till väljarna med vår politik.

Mycket kan hända i en valrörelse och det behöver alltid finnas en lyhördhet för nya frågor eller omvärldsfaktorer som rör om på agendan. Här lyckades partiet vara lyhörda och följa debatten utan att dras med och frånga ursprungsplanen och de prioriterade frågorna. Att ha en konkret och välgrundad plan för politiska utspel frigör tid och utrymme för att vara snabbfotade när det behövs. Det var genom hela valrörelsen tydligt vad som var planen framåt och den också hölls är en av de bidragande faktorerna till framgången i valet 2024.

Betydelsen av att vinna den politiska agendan

Klimat- och miljö var den viktigaste frågan i valet till Europaparlamentet 2024. Att Miljöpartiet enligt väljarna så tydligt har den bästa politiken i klimat- och miljöfrågor var den främsta anledningen till att väljarna valde att lägga sin röst på partiet. Att ha väljarnas förtroende i frågor som är viktiga är avgörande för att nå framgång i val och här var förutom klimatet även frågor om demokrati viktiga för väljarna. Frågor som låg till grund för Tidöpartiernas valseger i riksdagsvalet 2022 (migration, lag och ordning, energi) var betydligt längre ner på agendan och det visade sig också i valresultatet denna gång.

För att lyckas i kommande val är det därför viktigt att fortsätta bygga förtroende i de frågor som är viktiga för potentiella väljare och tydliggöra skillnader mellan olika partiers politik. Miljöpartiet behöver använda sin synlighet för att opinionsbilda i partiets viktigaste frågor - och som även är viktiga för potentiella väljare, för att nå framgång även i nästa val.

Kända och populära företrädare

Miljöpartiet vinner historiskt väljare på sin sakpolitik och inte på sina företrädare. Det finns dock inget som säger att det alltid behöver vara så och det här valet är ett bevis på det. Med den näst mest kryssade kandidaten som dessutom nådde förtroende långt utanför partiets egna väljare öppnar sig en potential att vinna fler väljare. Att Miljöpartiet har företrädare som har stort förtroende hos väljarna gör det lättare att nå ut med partiets politiska budskap. Toppkandidaten Alice Bah Kuhnke spelade en betydande roll för att väljarna valde att lägga sin röst på Miljöpartiet, detta i ett läge där Vänsterpartiet hade en ännu starkare kandidat sett utifrån förtroende och betydelse för väljare. Utgångsläget hade antagligen sett annorlunda ut om Vänsterpartiet inte hade haft ett så starkt förstanamn - eller om Miljöpartiet inte matchat upp med en stark kandidat.

Det går heller inte att bortse från att kännedom är en viktig faktor för att skapa förtroende hos väljare. Det tar tid att bygga kännedom och det faktum att Miljöpartiets samtliga tre toppkandidater fick så mycket personröster har sannolikt ett starkt samband med att alla tre är välkända personer för väljarna.

Att få prata politik

Valrörelsen präglades av en känsla av nystart och glädje i partiet. Läget med två nyvalda språkrör och tre starka kandidater till Europaparlamentet medförde att partiet slöt upp och jobbade tillsammans mot samma mål. Efter en tid med turbulens i partiet var valrörelsen istället fylld med ett gemensamt politiskt fokus. Varken någon intern kris eller snedsteg under valrörelsen bidrog till att fokus låg på att nå ut med politiska budskap. Det går inte att underskatta vikten av att partiets ledande företrädare fick prata politik i valrörelsen.

Stor potential framåt

Trots att Miljöpartiet gick framåt i valet och gjorde ett valresultat som var bättre än många kunde förutspå, var potentialen ännu högre. Att Miljöpartiet var det parti som allra flest väljare övervägde att lägga sin röst på är ett styrkebesked för framtiden. Europaparlamentsvalet 2024 var det första riktiga testet för partiets strategier för mandatperioden och det är tydligt att dem tar partiet på rätt väg och att vi ska fortsätta hålla fast i dem.

En grupp väljare där det finns ett extra betydelsefullt arbete att göra framåt är hos de unga väljarna. Där var potentialen extra stor, samtidigt som det var en av få grupper väljare där partiet inte ökade sitt stöd jämfört med valet 2019. För att nå potentiella väljare användes en bred mix av kanaler för annonseringen under valrörelsen. Mixen var träffsäker, men måste analyseras ytterligare inför 2026. Att nå ut med Miljöpartiets budskap till unga väljare och öka stödet för partiets politik är en viktig uppgift framåt för att nå ett framgångsrikt valresultat i nästa val.